

DATOS IDENTIFICATIVOS

Políticas Comunitarias de Desenvolvemento Territorial

Materia	Políticas Comunitarias de Desenvolvemento Territorial			
Código	V03M018V01204			
Titulación	Máster Universitario en Políticas Comunitarias e Cooperación Territorial pola Universidade de Minho (Portugal) e a Universidade de Vigo			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	1	An
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dpto. Externo Economía aplicada Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Lage Picos, Jesus Adolfo			
Profesorado	Camarero Rioja, Luís Alfonso Lage Picos, Jesus Adolfo Marques Cunha, Arlindo Padín Fabeiro, María Carmen Pardellas de Blas, Xulio Xose Simon Fernandez, Xavier			
Correo-e	xalp@uvigo.es			
Web	http://http://www.masterpoliticacomunitarias.org			
Descrición xeral	Las políticas comunitarias de desarrollo territorial constituyen uno de los instrumentos complementarios básicos con los que la UE pretende paliar las desigualdades en la convergencia interregional en el seno de los países miembros. En esta materia se ahonda en una comprensión y reflexión de estas políticas y de sus posibilidades en el desarrollo de la Eurorregión Galicia Norte de Portugal.			

Competencias de titulación

Código			
A1	O alumnado demostrará posuír e comprender coñecementos suficientes sobre o funcionamento da Unión Europea, as características da cooperación territorial e da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal e das principais políticas que contempla a programación comunitaria 2007-2013		
A2	O alumnado demostrará saber aplicar os coñecementos da competencia anterior á resolución de problemas relacionados co desenvolvemento da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal e coa elaboración de candidaturas concretas		
B1	O alumnado demostrará posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidades de seren orixinais no desenvolvemento e aplicación de ideas		
B2	O alumnado demostrará saber aplicar coñecementos a través da capacidade para resolver problemas		

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Tipoloxía	Resultados de Formación e Aprendizaxe
. Coñecer as políticas e programas da UE para o desenvolvemento socioeconómico dos espazos e rexións comunitarios, así como o financiamento previsto.	saber	A1

. Saber distinguir modelos e procesos de relación socioeconómicos co territorio no espacio da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.	saber	A2
. Ter capacidade de avaliar, contrastar e priorizar alternativas de desenvolvemento territorial, e discriminar as políticas da UE dirixidas o desenvolvemento rural e urbano.	saber facer	B1
. Ter capacidade para revisar recursos e as maneiras de integrar os axentes sociais na formulación de proxectos.	saber facer	B2
. Ter capacidade de anticipar atrancos e oportunidades na formulación e aplicación de proxectos acollidos as políticas da UE para o desenvolvemento Eurorrexional.	saber facer	B2

Contidos

Tema	
I. Modelos de estruturación social e territorial: axentes sociais, instrumentos, estratexias e prácticas na política comunitaria.	1. Categorías interpretativas dos procesos de relación social co territorio. 2. Os axentes sociais no espacio da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal. 3. Políticas de desenvolvemento territorial e prácticas sociais.
II. Modelos de desenvolvemento nas políticas e na cooperación territorial.	1. Da modernización a territorialización da economía na construción europea. 2. Evolución e consecuencias das políticas comunitarias. 3. Proveitos e conflitos territoriais.
III. Instrumentos financeiros comunitarios de apoio ó mundo rural.	1. Recoñecemento dos instrumentos financeiros destinados a Eurorrexión. 2. Incidencia do financiamento comunitario na cooperación e converxencia interrexional. 3. Desenvolvemento sustentábel: á procura doutras oportunidades para o desenvolvemento territorial.
IV. Instrumentos financeiros comunitarios de apoio á pesca. Actuacións transversais transfronteirizas e novas oportunidades.	1. Incidencia do financiamento comunitario na pesca. 2. Os modelos de cooperación: eixes urbanos e interiores 3. A filosofía dos programas INTERREG e as oportunidades dunha eurorrexión

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	0	15
Debates	1	0	1
Prácticas autónomas a través de TIC	31	31	62
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	10	11
Proxectos	1	60	61

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	No comezo da primeira das sesións presenciais farase unha presentación da materia (contidos, secuenciación, procedementos de seguemento, materias de referencia e avaliación). No tempo restante das sesións presenciais farase exposición de conceptos, propostas metodolóxicas, teorías, políticas, programas, normativas e exemplos claves na comprensión e emprego das Políticas Comunitarias de Desenvolvemento Territorial.
Debates	Aprendizaxe colaborativa nas clases presenciais por medio da exposición de ideas e argumentos e a súa discusión.
Prácticas autónomas a través de TIC	Acceso, lectura e reflexión sobre os diversos recursos habilitados na páxina de teledocencia, que desenvolven contidos da materia introducidos nas clases presenciais. Participación nos foros e debates suscitados polos docentes en torno os contidos e materiais facilitados a través da páxina de teledocencia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dun exercicio de comprensión, síntese, e reflexión crítica sobre textos que se ocupan das políticas de desenvolvemento na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.
Proxectos	Definir un proxecto (real ou hipotético) que solicitaría apoio económico por parte dunha Administración Pública dentro das liñas de accións definidas no Programa de Desenvolvemento Rural.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas sesións presenciais, tanto físicas como virtuais, os docentes estarán a disposición dos estudantes para resolver as cuestións que se podan suscitar no transcurso da docencia do módulo. Ferramenta nesta labor de tutoría será o emprego do foro da materia na páxina de teledocencia. A través do foro resolveranse as dúbidas e dificultades que se poidan atopar na comprensión dos contidos impartidos nas sesións presenciais, na lectura dos diversos materiais facilitados, a resolución dos exercicios, ou o proxecto. É dicir, preténdese un uso colaborativo do foro como espazo para compartir información, ideas e opinións.
Proxectos	Nas sesións presenciais, tanto físicas como virtuais, os docentes estarán a disposición dos estudantes para resolver as cuestións que se podan suscitar no transcurso da docencia do módulo. Ferramenta nesta labor de tutoría será o emprego do foro da materia na páxina de teledocencia. A través do foro resolveranse as dúbidas e dificultades que se poidan atopar na comprensión dos contidos impartidos nas sesións presenciais, na lectura dos diversos materiais facilitados, a resolución dos exercicios, ou o proxecto. É dicir, preténdese un uso colaborativo do foro como espazo para compartir información, ideas e opinións.
Sesión maxistral	Nas sesións presenciais, tanto físicas como virtuais, os docentes estarán a disposición dos estudantes para resolver as cuestións que se podan suscitar no transcurso da docencia do módulo. Ferramenta nesta labor de tutoría será o emprego do foro da materia na páxina de teledocencia. A través do foro resolveranse as dúbidas e dificultades que se poidan atopar na comprensión dos contidos impartidos nas sesións presenciais, na lectura dos diversos materiais facilitados, a resolución dos exercicios, ou o proxecto. É dicir, preténdese un uso colaborativo do foro como espazo para compartir información, ideas e opinións.
Prácticas autónomas a través de TIC	Nas sesións presenciais, tanto físicas como virtuais, os docentes estarán a disposición dos estudantes para resolver as cuestións que se podan suscitar no transcurso da docencia do módulo. Ferramenta nesta labor de tutoría será o emprego do foro da materia na páxina de teledocencia. A través do foro resolveranse as dúbidas e dificultades que se poidan atopar na comprensión dos contidos impartidos nas sesións presenciais, na lectura dos diversos materiais facilitados, a resolución dos exercicios, ou o proxecto. É dicir, preténdese un uso colaborativo do foro como espazo para compartir información, ideas e opinións.
Debates	Nas sesións presenciais, tanto físicas como virtuais, os docentes estarán a disposición dos estudantes para resolver as cuestións que se podan suscitar no transcurso da docencia do módulo. Ferramenta nesta labor de tutoría será o emprego do foro da materia na páxina de teledocencia. A través do foro resolveranse as dúbidas e dificultades que se poidan atopar na comprensión dos contidos impartidos nas sesións presenciais, na lectura dos diversos materiais facilitados, a resolución dos exercicios, ou o proxecto. É dicir, preténdese un uso colaborativo do foro como espazo para compartir información, ideas e opinións.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Asistencia e participación activa no desenvolvemento das sesións teóricas presenciais	15
Debates	Asistencia e participación activa nos debates sobre estudos de casos.	5
Prácticas autónomas a través de TIC	Acceso y participación nos foros e debates suscitados polos docentes en torno os contidos e materiais facilitados a través da páxina de teledocencia.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dun exercicio sobre textos das políticas de desenvolvemento na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.	25
Proxectos	Definición dun proxecto dentro das liñas de accións definidas no Programa de Desenvolvemento Rural.	45

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na segunda convocatoria o alumnado deberá emendar, corrixir ou completar os exercicios e/ou problemas propostos na primeira convocatoria e/ou realizar outros novos

Bibliografía. Fontes de información

CAMARERO, L. (coor), **La población rural en España. De los desequilibrios a la sostenibilidad social**, Barcelona: Fundación La Caixa, 2009,

CAMARERO, L.; GONZÁLEZ, M., **Los procesos recientes de transformación de las áreas rurales españolas: una lectura desde la reestructuración ampliada**, En: Sociología. Facultade de Letras UP, nº 15, 2005, pp. 95-123,

COMISIÓN EUROPEA, **Invirtiendo en el futuro de Europa**, Luxemburgo: Oficina de Publicaciones de las Comunidades Europeas, 2010,

CONSEJO INFORMAL DE COHESION, **Agenda Territorial de la Unión Europea 2020 Hacia una Europa integradora, inteligente y sostenible de regiones diversas**, 19 de mayo de 2011 en Gödöllő (Hungría),

GRANDÍO DOPICO, A. (ed.), **Ordenación de los espacios litorales en Galicia**, A Coruña: Netbiblo, 2005,

LAGE PICOS, X.A., **Bosque, sociedad y cultura forestal en Galicia**, Santiago de Compostela: Serv. Public. Univ. de Vigo Consell. Medio Ambiente (Xunta de Galicia), 20,

MARQUES DA CUNHA, A., **A Política Agrícola Comum e o Futuro do Mundo Rural.**, Lisboa: Plátano Edições Técnicas, 2000.,

PARDELLAS, X. (dir.), **Turismo de interior en áreas fronterizas: recursos e ofertas.**, Vigo: Univ. Vigo, Servizo de Publicacións, 2007,

PARDELLAS, X. (dir.), **Plan de infraestructuras do Eixo Atlántico = Plano de infra-estructuras do Eixo Atlántico.**, Pontevedra: Diputación Provincial de Pontevedra, Serv. Public., 2000,

SIMÓN FERNÁNDEZ, X.; PRADO ORBÁN, X. (eds.), **Cultura tradicional e desenvolvemento rural.**, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia; Vigo: Univ. Vigo, 2006,

SIMÓN FERNÁNDEZ, X., **«Economía ecológica, agroecoloxía y desarrollo rural sostenible»**, En: Agricultura y sociedad, nº 77, 1995; pp. 199-235,

SOUTO, XM et al., **Segundos Estudos Estratéxicos do Eixo Atlántico**, Eixo Atlántico, 2005,

TRABADA CRENDE, Elías (dir.), **Estudio sociolóxico sobre o territorio rural de Galicia.**, Santiago de Compostela: Caritas-Fundación Foessa, 2007.,

VVAA, **Galicia y Norte de Portugal. Claves económicas de una euroregión**, En: Papeles de Economía Española, número monográfico nº 22, 2007,

Recomendacións
